

Оцінка електронної готовності України. На сьогодні інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) в Україні стають одним з базових засобів виробництва й основою практично всіх процесів, що зумовлює політичну, економічну, соціальну та культурну модернізацію. Єдиний інформаційний простір країни стає відкритішим для суспільства, що надає можливість узгодити інтереси суспільства й держави на комплексній і системній основі завдяки новітнім ІКТ та ринку електронних послуг.

Інформаційні ресурси є важливим стратегічним ресурсом країни, необхідною інфраструктурною складовою розбудови інформаційного суспільства і впровадження електронного урядування. Тому необхідною умовою успішного формування й реалізації обґрунтованої та ефективної державної політики у сфері розвитку інформаційного суспільства є забезпечення цього процесу актуальною, повною, достовірною, точною, оперативною інформацією.

Практика останніх років говорить про відсутність або недосконалість механізмів систем моніторингу й аналізу, у тому числі методологічної та методичної бази, збору, обробки й зберігання інформації.

Щорічна доповідь про стан розвитку інформаційного суспільства та інформатизації ґрунтується на вкрай обмеженому статистичному матеріалі. Як правило, не розглядалися питання електронної демократії, якості надання адміністративних послуг, готовності населення, бізнесу й державних органів до впровадження базових технологій інформаційного суспільства, насамперед електронного урядування (е-урядування). Це унеможливорює формування обґрунтованої державної інформаційної політики й призводить до рецепіювання досвіду інших країн при формуванні державної політики в цій сфері.

Останнім часом ситуація в Україні зазнала позитивних змін. Було прийнято ряд важливих системних документів, які регламентують процеси моніторингу й оцінювання розвитку інформаційного суспільства в Україні, насамперед це Постанова Кабінету Міністрів України від 28.11.2012 р. № 1134 «Про запровадження Національної системи індикаторів розвитку інформаційного суспільства», Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.09.2013 р. № 1271 «Про затвердження методики формування індикаторів розвитку інформаційного суспільства».

Водночас зазначені нормативно-правові акти потребують гармонізації та приведення їх у відповідність зі стандартами Європейського Союзу, а також з показниками (індикаторами), які ввійшли до складу Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні.

Зазначимо, що перший і єдиний раз оцінка готовності України до електронного управління проводилася 2002 р., тобто понад 10 років тому. Її результати мали стати основою інформаційно-аналітичної складової Загальнодержавної програми «Електронна Україна». Через об'єктивні й суб'єктивні причини реалізація зазначеної програми не відбулася. За цей період істотно змінилися інформаційні технології, спосіб їх використання й рівень інформаційної культури користувачів.

Так, у звіті 2002 р. зауважується, що тільки близько 40 % шкіл було оснащено комп'ютерами, які становили лише одну чверть усієї комп'ютерної бази системи освіти країни, при цьому найбільш потужним комп'ютером вважався Intel 80486.

Соціальні мережі не були широко поширені, мобільний Інтернет був менш розвинутий, смартфони й планшети тільки були запущені у виробництво, а про відкриті дані, відкриті стандарти і відкриті технології ще не йшлося. Власне кажучи, глобальна мережа Інтернет використовувалася здебільшого в розвинутих країнах, а рівень проникнення на 30 % вважався значним.

За цей час ІКТ стали масовими й персоніфікованими. Їх застосування в публічному управлінні стало прогресивним, змінивши структуру суспільних послуг і характер відносин держави й громадян у режимі онлайн, що пов'язано передусім із цифровізацією всіх аспектів життєдіяльності суспільства.

Характерно, що у звіті 10-літньої давнини електронні послуги майже не згадувалися, а основна увага приділялася інформаційній інфраструктурі й проблемам доступу до неї.

Визначальну роль у розбудові національної інформаційної інфраструктури доступу відіграли вітчизняні інтернет-компанії (приватний сектор) і потужний громадський сектор.

Зміни, що відбулися останнім часом, стали результатом цілеспрямованої політики багатьох держав і міжнародних організацій у рамках співпраці на вищому рівні і в інтересах створення інформаційного суспільства (Женевський і Туніський саміти з розвитку інформаційного суспільства 2003 і 2005 р. відповідно). Приймавши на себе обов'язки з виконання міжнародних зобов'язань і прагнучи потрапити до 30 найбільш розвинутих країн у сфері електронного урядування, Україна 2007 р. прийняла Закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки», 2010 р. – Концепцію розвитку електронного урядування, а 2013 р. – Стратегію розвитку інформаційного суспільства.

Швидкий темп розвитку інших країн у сфері розбудови інформаційного суспільства забезпечується використанням переваг ІКТ за підтримки прозорої державної інформаційної політики. Ініціатива Європейського Союзу «Цифровий порядок денний для Європи-2020» визначає роль ІКТ як ключовий фактор у нарощенні соціального й економічного потенціалу новітніх технологій, насамперед інтернет-, веб-технологій як важливого інформаційного середовища діяльності суспільства в цілому, підвищення добробуту його громадян та електронізації ведення підприємництва.

Стосовно розвитку інформаційного суспільства у світі Європейський Союз обстоює підхід, який сконцентровано на обмеженій кількості пріоритетів з метою досягнення результативних показників. Європейський Союз запропонував організувати виконання Плану дій Всесвітнього саміту з інформаційного суспільства за такими напрямками:

- формування сприятливого інформаційного середовища забезпечення сталого економічного зростання, що передбачає підтримку Стратегії розвитку інформаційного суспільства (е-стратегій);

- сприятливе регуляторне середовище;

- наявність вимірювання результатів розвитку інформаційного суспільства і їх постійний моніторинг;

- розвиток ІКТ-застосувань, що передбачає їх підтримку й поширення е-послуг, також ІТ-продуктів, які мають бути доступними як для населення, так і для бізнесу за прийнятними цінами в таких сферах, як е-урядування, е-бізнес, е-навчання, е-охорона здоров'я, е-зайнятість, з урахуванням гендерної рівності й зайнятості, е-охорона навколишнього середовища;

- проведення науково-дослідних робіт, які базуються на інноваціях для розвитку й розширення комунікацій мережевих і кластерних утворень, електронних альянсів з метою просування інформаційного суспільства у світовому вимірі (е-наукова діяльність).

Європейська комісія підтримує глобальний діалог з е-суспільством (CBDe), який об'єднує представників глобального ділового світу з метою розроблення глобальних саморегулюючих рішень і допомоги урядам країн у встановленні глобальних правил передусім у сфері е-комерції.

Європейська комісія здійснює регулярний моніторинг бізнес-процесів за всіма напрямками розвитку е-урядування, включаючи бенчмаркінг основних показників й оцінку виконання європейського Плану дій у галузі е-урядування на 2011–2015 роки. З огляду на європейську інтеграцію України, досвід Європейського Союзу щодо електронної готовності (е-готовності) має не тільки загальний інтерес, а й вимагає практичного застосування

подібних методик оцінки реального стану для визначення стратегічних напрямів електронного розвитку в контексті кращих європейських практик.

У зв'язку з цим, одним із завдань поточного оцінювання е-готовності було формування висхідної бази на основі застосування підходів Євросоюзу. Відповідно, методика оцінки е-готовності включає основні пункти, які застосовуються Європейською комісією. Також враховувався й міжнародний досвід, насамперед Департаменту Організації Об'єднаних Націй із соціальних та економічних питань у сфері визначення індексу готовності до електронного уряду (UNDESA's e-Government Survey). Крім того, запропонована методика могла б стати основою для підготовки щорічних звітів уряду парламенту з питань розвитку інформаційного суспільства й інформатизації, формування планових і програмних документів, уточнення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні й у цілому для формування державної інформаційної політики... ***(Оцінка електронної готовності України // Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України (<http://dknii.gov.ua/?q=node/1611>)).***